



Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/66/19/91

OPINIA PUBLICZNA O IDEI ZJEDNOCZENIA EUROPY

Komunikat z badań

Warszawa, luty 1991 r.

Niejako na marginesie konfliktów rozgrywających się we współczesnym świecie dojrzeła sprawa zbliżenia i jednoczenia dwóch - przedzielonych dotychczas żelazną kurtyną - części "starego kontynentu". Opinie polskiego społeczeństwa w tej sprawie były jednym z tematów ostatniego sondażu CBOS¹, poświęconego problematyce międzynarodowej.

Wśród uczestników sondażu zdecydowaną przewagę uzyskał przychylny stosunek do koncepcji zjednoczenia Europy w wyniku zniesienia granic i zwalczania wszystkich dotychczasowych podziałów. Poparło ją 69% badanych, z czego 35% w sposób zdecydowany. Znacznie mniej było przeciwników planów zjednoczeniowych (17%), przy czym większą spośród nich grupę (12%) stanowili ci, którzy swego braku poparcia nie wyrażali w sposób kategoryczny.

		CBOS
<i>Jaki jest Pana(i) stosunek do połączenia całej Europy, w której nie będzie granic i podziałów? Czy Pan(i):</i>		
<i>zdecydowanie popiera połączenie</i>		35%
<i>raczej popiera połączenie</i>		34%
<i>raczej nie popiera połączenia</i>		12%
<i>zdecydowanie nie popiera połączenia</i>		5%
<i>Nie ma zdania</i>		14%

Znaczna przewaga zwolenników idei konsolidacji naszego kontynentu nad jej przeciwnikami (52 punkty procentowe) nie wyklucza sceptycznej oceny możliwości (a przynajmniej łatwości) szybkiego wprowadzenia jej w życie. Zaledwie 7% ankietowanych wyraża przekonanie, że zjednoczenie całej Europy w ciągu najbliższych 10-15 lat jest sprawą prawie pewną, zaś 35% uważa to za całkiem możliwe. Największa część respondentów (42%) dostrzega małe prawdopodobieństwo realizacji koncepcji zjednoczeniowych. W końcu niewielką

¹ "Świat wokół nas"(4) - badanie zrealizowane w dniach 2-5 lutego 1991 r. na próbie losowej dorosłej ludności Polski (N=1500).

grupe (9%) stanowią ci, którzy likwidację podziałów w Europie uważają za zupełnie niemożliwą.

		CBOS
<i>Czy zjednoczenie całej Europy w ciągu najbliższych 10-15 lat jest, Pana(i) zdaniem, prawie pewne, całkiem możliwe, mało prawdopodobne, czy też zupełnie niemożliwe?</i>		
<i>Prawie pewne</i>		7%
<i>Całkiem możliwe</i>		35%
<i>Mało prawdopodobne</i>		42%
<i>Zupełnie niemożliwe</i>		9%
<i>Trudno powiedzieć</i>		7%

Zarówno w ocenie idei zjednoczenia "starego ładu", jak i w przewidywaniach możliwości jej realizacji pewną rolę odgrywa wykształcenie, usytuowanie społeczno-zawodowe i wyrobienie polityczne respondenta (tabele 1 i 2 aneksu). Osoby z wyższym wykształceniem, wywodzące się ze środowisk prywatnych przedsiębiorców, urzędników oraz inteligencji i kadry kierowniczej, a także deklarujące duże zainteresowanie polityką i zrozumienie dla związanych z nią zagadnień - skłonne są do bardziej entuzjastycznej oceny koncepcji zjednoczeniowych i widzą większe szanse ich realizacji niż pozostałe grupy badanej zbiorowości. Wydaje się jednak, że prawidłowość ta wynika nie tyle z odmiennego stosunku do samej idei, co z lepszej znajomości rzeczy.

Pewnym symptomem zróżnicowania opcji politycznych co do przyszłości naszego kontynentu jest natomiast fakt, że możliwość zniesienia dotychczasowych barier pozytywniej oceniają członkowie NSZZ "Solidarność" niż osoby zrzeszone w OPZZ i innych związkach zawodowych.

Reasumując: w odczuciach respondentów dotyczących przyszłości Europy wyraźnie dominuje optymizm. Współlistnieje on jednak ze świadomością trudności, które będą towarzyszyć niwelowaniu różnic między Wschodem i Zachodem.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Stosunek do idei zjednoczenia Europy:					Liczba osób
	zdecydowane poparcie	raczej poparcie	raczej brak poparcia	zdecydowany brak poparcia	brak zdania	
Ogółem	35	34	12	5	14	1499
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	41	35	12	3	9	715
Kobiety	30	33	12	6	18	784
<u>Wiek</u>						
Do 24	36	42	11	5	6	160
25-29	43	30	12	7	9	145
30-39	37	33	15	5	10	396
40-49	29	38	15	1	17	233
50-59	32	34	11	4	19	238
60 lat i więcej	36	32	7	6	18	327
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	29	36	14	6	15	636
Miasto	40	33	11	4	13	863
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	37	30	8	3	21	187
21-100	39	35	9	5	13	256
101-500	43	28	16	3	9	220
501 tys. i więcej mieszkańców	39	38	9	4	9	200
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	31	39	12	6	12	258
Południowo-wschodni (Białystok)	37	27	14	6	15	124
Północny (Gdańsk)	39	31	12	3	15	150
Południowy (Katowice)	43	32	7	2	16	244
Południowo-wschodni (Kraków)	35	28	14	6	17	241
Środkowowschodni (Lublin)	16	39	17	8	20	92
Środkowozachodni (Poznań)	35	42	14	3	6	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	36	37	9	5	11	200
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	28	36	10	6	19	626
Zasadnicze zawodowe	36	33	15	3	12	371
Średnie	43	32	13	4	8	398
Wyższe	45	36	8	6	6	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	43	34	8	7	8	88
Pozostali umysłowi	40	34	13	4	9	319
Pracownicy handlu i usług	35	38	8	7	12	89
Robotnicy wykwalifikowani	36	32	14	3	14	392
Robotnicy niewykwalifikowani	32	37	8	6	16	184
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	21	45	9	9	15	65
Rolnicy	27	32	15	5	21	293
Prywatni przedsiębiorcy	60	30	3	3	3	57
<u>Zainteresowanie wydarzeniami na świecie</u>						
Bardzo duże	48	28	10	7	7	82
Duże	42	35	12	4	7	593
Małe	30	35	13	4	16	633
Żadne	24	30	8	7	31	182
<u>Przynależność do h. PZPP</u>						
Tak	41	26	14	7	12	142
Nie	35	35	12	4	14	1314
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	45	35	9	1	9	143
OPZZ	34	30	12	7	17	148
Inne	38	19	17	15	11	47
Nie należący do żadnych	35	35	12	4	14	1124
<u>Zrozumienie polityki</u>						
Duże	55	29	5	5	5	163
Średnie	38	36	13	4	8	857
Żadne	24	33	12	5	26	446
<u>Zainteresowanie polityką</u>						
Duże	47	34	10	4	5	259
Średnie	39	35	12	4	10	692
Żadne	25	33	13	6	23	545
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewica	39	37	11	3	10	194
Centrum	34	33	14	6	14	712
Prawica	37	38	11	3	10	437

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Opinie o możliwości zjednoczenia całej Europy w ciągu najbliższych 10-15 lat:					Liczba osób
	prawie pewne	całkiem możliwe	mało prawdopodobne	zupełnie niemożliwe	trudno powiedzieć	
Ogółem	7	35	42	9	7	1499
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	9	36	41	9	5	715
Kobiety	6	33	43	8	9	784
<u>Wiek</u>						
Do 24	6	31	54	7	2	160
25-29	5	30	49	11	4	145
30-39	8	35	42	10	5	396
40-49	9	30	46	10	5	233
50-59	7	34	42	8	10	238
60 lat i więcej	8	43	31	8	10	327
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	7	34	42	9	8	636
Miasto	8	35	42	8	6	863
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	10	31	46	9	5	187
21-100	8	32	43	10	6	256
101-500	6	38	41	9	6	220
501 tys. i więcej mieszkańców	8	40	40	5	6	200
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	8	36	40	8	6	258
Północno-wschodni (Białystok)	3	27	42	19	8	124
Północny (Gdańsk)	3	43	43	5	5	150
Południowy (Katowice)	5	40	41	6	8	244
Południowo-wschodni (Kraków)	6	28	48	12	6	241
Środkowowschodni (Lublin)	4	26	42	8	20	92
Środkowozachodni (Poznań)	9	40	44	4	2	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	15	31	38	9	5	200
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	7	35	38	9	11	626
Zasadnicze zawodowe	6	34	46	8	5	371
Średnie	9	33	45	9	3	398
Wyższe	8	38	43	9	3	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	9	40	41	10	0	88
Pozostali umysłowi	9	34	44	9	4	319
Pracownicy handlu i usług	6	28	49	11	6	89
Robotnicy wykwalifikowani	5	36	45	7	6	392
Robotnicy niewykwalifikowani	7	43	32	8	10	184
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	3	32	48	8	9	65
Rolnicy	7	28	42	12	12	293
Prywatni przedsiębiorcy	17	40	39	2	2	57
<u>Zainteresowanie wydarzeniami na świecie</u>						
Bardzo duże	8	32	50	10	0	82
Duże	7	37	43	10	3	593
Małe	8	34	44	8	7	633
Żadne	7	31	31	8	23	182
<u>Przynależność do b.PZPR</u>						
Tak	9	35	42	6	8	142
Nie	7	34	43	9	7	1314
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	3	45	43	7	2	143
OPZZ	9	28	42	10	10	148
Inne	6	28	53	11	2	47
Nie należy	8	34	42	8	7	1124
<u>Zrozumienie polityki</u>						
Duże	10	38	40	9	2	163
Średnie	7	37	45	7	3	857
Żadne	7	30	38	12	13	446
<u>Zainteresowanie polityką</u>						
Duże	10	35	43	10	1	259
Średnie	7	39	43	7	4	692
Żadne	6	29	41	10	13	545
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewica	9	31	47	11	1	194
Centrum	6	35	44	9	5	712
Prawica	9	39	41	8	3	437